

VÁLOGATÁS

**az OSZK
gyarapodásából**

Magyar könyvek bolgárul

A magyar rádió tavaly, a magyar kultúra napja alkalmából, beszélgetést folytatott a külföldön működő magyar kulturális intézetek vezetőivel. A téma értelemszerűen az volt, hogy milyen szerepet töltenek be ezek az intézetek a magyar kultúra külföldi terjesztésében, elfogadtatásában.

A beszélgetésen a nyugati országokban levő magyar intézetek vezetői szólaltak meg, akik érdekes

és értékes magyar vonatkozású előadásokról, könyvbemutatókról, kiállításokról, koncertek rendezéséről számoltak be. Utaltak az elmúlt években gyorsan népszerűvé vált «magyar kulturális évad»-ok sikereire, például Franciaországban, Nagy-Britanniában könyvelhettünk el szép eredményeket; 2004-ben például Hollandiában mutatkozik be a magyar kultúra.

Ahogy mostanában megszoktuk, kevés tudósítás, hír érkezik a volt szocialista országok kulturális éle-

téről. Régen a volt szocialista országok kulturális kormányai között megkötött kétoldalú szerződések biztosították a kapcsolatok ápolását. Ez a rádióműsor viszont azt jelezte a számomra, hogy a magyar kultúra ma más irányban keresi a kibontakozási lehetőségeket. Pedig érdemes lenne időnként odafigyelni arra, hol van még igény a magyar kultúrára, hol értékeli továbbra is nagyra a magyar kultúrát. Idehaza ritkán értesülünk arról, hogy milyen nagy-szerű munkát végeznek a magyar kultúra terjesztésében tevékenykedő moszkvai, varsói, szófiai magyar intézetek. Ez az írásom ezt a hiányt szeretné pótolni azzal, hogy a szófiai Magyar Intézet sokoldalú tevékenységéből a magyar irodalom bolgár nyelvű kiadásában betöltött szerepére hívom fel a figyelmet, s felsorolok néhányat a 2000–2004 között megjelent művekből.

Mint a Széchenyi Könyvtár szláv területen dolgozó könyvtáros-gyárapítója alkalmam van megfigyelni a hungarikumok kiadását a volt szocialista államokban. Lengyelországban és Oroszországban rendszeresen jelennek meg magyar könyvek, mégis a bolgárok azok, akik a legtöbb hungarikumot adják ki. Az utóbbi 14 év alatt összesen 90 magyar könyv jelent meg bolgáruul.

Ez a szép eredmény a szófiai Magyar Intézet egykori igazgatójának, *Arató Györgynek* és jelenlegi vezetőjének, *Szondi Györgynek* köszönhető. Szondi György, aki műfordítóként is ismert (mintegy 10 000 oldalnyi prózát és 16 000 verssort fordított bolgárból-magyarra) kulturális tevékenységével szellemi hidat épített a két ország között. Az irányítása alatt álló szófiai Magyar Intézetben szerteágazó, dinamikus munka folyik. Az intézet a bolgár főváros kulturális életének egyik központi helye. Az intézet munkatársai nemcsak a magyar kulturális életet, hanem a bolgár kultúrát is jól ismerik, ezért fontos közvetítő szerepet töltenek be a kortárs bolgár írók, költők új könyveinek bemutatásában, esetenként kiadásában is. Az intézet évente több mint húsz magyarra fordított vagy magyar tárgyú, de

bolgáruul írt könyvet, kiadványt mutat be és visz a bolgár könyvpiacra.

Ízelítőként felsorolok néhány olyan művet, amely az utóbbi négy évben látott napvilágot, hála a szófiai Magyar Intézet támogatásának.

☉ *S'lice kâm moreto Laslo Nagi. – Sofiâ, Ungarski kulturen, 2000.*

Nagy László: Menyegző c. poémája 2000-ben jelent meg az intézet kiadásában, két párhuzamos fordításban, *Nino Nikolovében* és *Szvetla Koszeváében*, Szondi György szerkesztésében. Nagy László nemcsak a bolgár népdal szerelmese volt, hanem erősen kötődött az országhoz és a bolgárokhoz is. Egy tengerparti nyaralása során, Neszebarban, tanúja volt egy hagyományos bolgár esküvőnek. A jegyesek a tenger felé nézve tettek esküt, a tömeg pedig mögöttük állt és szólt a zene. A jelenet óriási hatást gyakorolt Nagy Lászlóra; nem véletlen, hogy a vers bolgár kiadásának címe «Arcsal a tenger felé». A kis méretű könyvet *Kondor Béla* rajzai díszítik, a bevezetőt *Vasy Géza* írta. Nagy László arról vall, hogy a verset a romlás és a pusztulás ellen írta.

☉ *Utassy József: 33 stihotvoreniâ (33 vers). – Sofiâ, Literaturen forum, 2000.*

A kötetről *Georgi Mihalkov*, bolgár költő írt kritikát, melyben elismeri, hogy Utassyt fordítani nem könnyű feladat. Utassy József többször járt Bulgáriában, megfogta az ország kultúrája, hazatérése után fordítója, közreműködője volt olyan köteteknek, amelyben a bolgár költészetet ismertették meg a magyar olvasókkal. Bulgáriával kapcsolatos élményeiből számos vers született. A kötet megjelenése jól példázza a szoros bolgár magyar alkotói kapcsolatot.

☉ *Vselena na vezni (Nyolc évszázad magyar költésze. Antológia) – Sofiâ, Peikan, 2001.*

Az antológiát, *Juhász Péter* irodalomtörténész, bulgarista válogatta, a magyar költészet remekeiből a kezdeteitől napjainkig.

☉ Pomogáts Béla: *V periferiata na Zapada (A Nyugat peremén)* – Sofiá, 2001.

A kötet Pomogáts tíz tanulmányának fordítását tartalmazza. A szerző olyan kérdésekkel foglalkozik, mint Magyarország helye Európában, az erdélyi magyarok helyzete, az 1956-os események, ill. Magyarország külpolitikája. Ezeket a témákat érdeklődéssel fogadják a bolgár olvasók is.

☉ Esterházy Péternek több regénye jelent meg az utóbbi négy évben:

Edna Žena (Egy nő); Pogledat na grafini, Han-Han nadolu po Dunva (Hahn-Hahn grófnő pillantása lefelé a Dunán); Pomostni glagoli... (A szív segídegei).

☉ Németh László: *Tri piesi (Három dráma)*. – Sofiá, 2001.

☉ Borbély Szilárd fiatal költőnk verseskötetét Nikolaj Bojkov fordította. – Sofiá, 2002.

☉ Márai Sándor: *Izpoved na edin bur oa (Egy polgár vallomásai)* – Sofiá, 2002.

A San Diego-i emigrációban meghalt magyar írónak, A gyertyák csonkig égnek c. regénye mellett ez a másik legnépszerűbb műve, mellyel most a bolgár olvasóközönség is megismerkedhet. Reméljük, rövidesen újabb Márai-mű fordítása kerül forgalomba.

☉ Kosztolányi Dezső: *Esti Kornél. (Ford. Stefka Ruskova Hrusanova)* - Sofiá, 2002.

A könyv egyik ismert jelenete, amikor a főhős találkozik a bolgár kalauzzal, különösen kedves rész a bolgár olvasók számára. A művet magyarországi alapítványok támogatásával jelentették meg.

☉ Láng Zsolt: *Životat na pracko (A Pálcikaember élete)*.- Sofiá, 2002.

Könyvében a szerző – hasonló módon, mint az Esti Kornél főhőse – balkáni utazásaival kapcsolatos emlékeit idézi fel.

☉ Jókai Anna: *Ne se strahuvajte... (Ne féljete)* – Sofiá, 2002.

Jókai Annának ez már a harmadik bolgár nyelvre fordított regénye A feladat (1981) és a Tartozik és követel (1989) után. A regény Magyarországon 12 kiadást ért meg, s 1998-ban elnyerte az Év könyve-díjat. Az író személyesen is megjelent könyve szófiai bemutatóján.

☉ Szávai János: *Ungaria: istorià i kultura (Magyarország: történelem és kultúra)* -Sofiá, 2002.

A szerző Magyarország 1000 éves múltja bemutatása mellett érdekes adatokat közöl az 1989-es eseményekről, a rendszerváltásról és az ország jövőjéről.

☉ Fejtő Ferenc: *Rekviem za edna zaginala imperi? (Rekviem egy hajdanvolt birodalomért)*. – Sofiá, 2003

A szerző személyesen is megjelent könyvének szófiai bemutatásán.

☉ Mészöly Miklós: *Prozi. (Prózák)* - Sofiá, 2003

☉ Kis Benedek: *Kripta pod ezika. (Szerk. Ivan Canev), Sofiá, Gutenberg, 2003.*

☉ Füst Milán: *Sboguvane s vremeto. Izbrani stihotvoreni? (Búcsú az időtől: válogatott versek). (Ford. Georgi Krumov, ill. Szász Endre)* – Sofiá, 2004.

☉ Madách Imre: *Tragediata na coveka (Az ember tragediája)*. - Sofiá, 2003

(Ez a dráma második kiadása, az első fordítás 1987-ben jelent meg.)

☉ Janikovszky Éva: *Lesno mi e na men. (Könnyű nekem) (Ford. Jonka Najdenova, ill. Réber László)* – Sofiá, 2004.

☉ Janikovszky Éva: *Kak da otgovor? (Felelj szépen, ha kérdeznek!)* – Sofiá, 2003.

☉ Janikovszky Éva: *A ti znaes li? (Te is tudod?) (Ford. Jonka Najdenova)* – Sofiá, 2004.

☉ Az irodalmi Nobel-díjas Kertész Imre két regényével ismerkedhetnek a bolgár olvasók: *Beza-*

bovnost (Sorstalanság) – Sofiá, 2003 és a Kadis za nerodenoto dete (Kaddis a meg nem született gyermekért) – Sofiá, 2004.

☉ *Nádas Péter: Esszék – Sofiá, 2003.*

☉ *Bartis Attila: Pokojat (A nyugalom) – Sofiá, 2004.*

☉ *Hankiss Elemér: Razgovori za žvota i smarta. (Beszégetések az életről és a halálról). – Sofiá, 2004.*

És még sorolhatnánk...

Egy interjúban Szondi György igazgató így vallott: «A könyvek választása tudatos, egyfelől mérlegel maga az igazgató, másfelől elfogadja – ha teheti – a fordítók s a kutatók javaslatait, magyarországi pályázatok esetében például a bolgár fordító mellé állhat.»

Szondi arra is törekszik, hogy korábban kiadhatatlan, tiltottnak számító könyveket is megjelenítsen: pl. válogatás *Bibó István* összegyűjtött munkából (A könyv Politika, erkölcs, demokrácia címmel jelent meg bolgáruul.).

A szófiai Magyar Intézet támogatja magyar-bolgár vonatkozású könyvek kiadását is pl. *Petar Kamenov* könyveit: *Andrássy gróf és a Balkán* ; *A bolgár kérdés: magyar kormányok a XIX. század végén*, ill. *Hristo Dimitrov* művét a „*Balgaro-ungarski otnoseni prez srednovekovieto*” (Bolgár-magyar kapcsolatok a középkorban) vagy éppen a régen készülő-vajúdó magyar-bolgár nagyszótár kiadását, továbbá *Vera Najdenova* könyvét a magyar filmgyártásról: *Ungarskoto kino. 1968–2004.*

Reméljük, hogy ez a gyümölcsöző együttműködés magyarok és bolgárok között a kultúrák kölcsönös megismerése jegyében zajlik és nem marad egyoldalú.

Hargitai Gáborné

Az AGAPÉ kiadó szerepe a határon túli irodalom beszerzésében

Aki a határon kívüli irodalom beszerzésével foglalkozik, önkéntelenül is felfigyel arra, ha egy kiadó hirtelen önteni kezdi a könyveket. Az Agapé kiadó 2004-es tavaszi könyvkatalógusa ugyanis ezt a tendenciát mutatta. Aztán kiderül, hogy könyvbőség mögött nem egy, hanem két kiadó áll. Ugyanazon a néven ugyanis kettő kiadót találhatók: egy hazai és egy határon kívül tevékenykedő, újvidéki.

Nyomozásom során gyorsan kiderült, hogy az „anyakiadó” az újvidéki „AGAPÉ”.

☉ Az újvidéki AGAPÉ Kiadó

Az újvidéki kiadó a nevét egy, a hatvanas évek végén Szabadkán megjelentetett 17 füzetből álló sorozatból vette. A füzet sorozatban 12–13 oldal terjedelmű, vallási témájú (szentekről, valláselméleti kérdésekről szóló) írások jelentek meg. Az olcsó, ciklostil nyomtatással készült sorozatot a *Testvéri Szolgálat Krisztusban* c. folyóirat szerkesztősége adta ki, a sorozat szerkesztője *Lotspeich Amat* ferences atya volt. A Testvéri Szolgálat Krisztusban

c. folyóirat 1977-től felvette az Agapé nevet, melyet később a kiadó is átvett.

Az AGAPÉ Kiadó az 1982–1991 közötti időszakban egy zágrábi kiadó magyar részlege lett, de megőrizte önállóságát és saját kiadási terve is volt. A balkáni háborút követően, 1991-től kezdődően kft-ként működik a kiadó.

☉ A szegedi AGAPÉ Kiadó

A szegedi AGAPÉ kiadó 1992-ben kezdte meg működését. Tulajdonosai: az újvidéki Ferences Rendház, a budapesti Ferences Rendtartomány és a bécsi Ferences Rendtartomány. 1994-ben tulajdonoscsere történt, a budapesti helyébe a zágrábi Ferences Rendtartomány lépett.

AGAPÉ Kiadó tevékenysége

Az AGAPÉ Kiadó 1990-től vált egyre jelentősebb kiadóvá. Időközben a névadó folyóirat egyesült a *Hitélet* c. folyóirattal, és a továbbiakban az új folyóirat is ez utóbbi néven jelent meg.

A kiadó terveiben sorozatok, monográfiák, évkönyvek, kritikai kiadások, levelező lapok, szentképek és aprónyomtatványok kiadása szerepel. A közreadott művek között a bibliamagyarzatoktól kezdve a legkomolyabb teológiai szakirodalom is megtalálható.

A kiadványokat a teljes magyar nyelvterületen terjesztik. A kiadó jeles nemzetközi szervezeteknek (pl. Katolikus Sajtó Nemzetközi Szervezete, Európai Katolikus Kiadók és Könyvterjesztők Egyesülete stb.) is tagja.

Sorozatai

1. *Alfa és Omega*: bibliai témák feldolgozása pl.: *A kereszténység az érettség útján*; *A nők Isten közelében* stb.
2. *Scriptura*: a Biblia könyveinek terjedelmes magyarázatára és az evangéliumok tanulmányozására vállalkozik.

3. *Katolikus Teológiai Kézikönyvek*: a rendszerezett teológiai oktatás és ismeretszerzés segédeszközeként a teológus-hallgatók számára nyújt segítséget, kézikönyvként szolgál. A sorozat hasznos azok számára is, akik teológiai ismereteiket szeretnék tudományos komolysággal elmélyíteni. (Néhány cím a sorozatból: *Az ember és a kozmosz*; *A hit alapjai*; *Az emberkereső Isten*)

4. *A Hitvédelmi füzetek az évtizedekig tartó vallásellenes ideológiák torzításait, történelmi és filozófiai ferdítéseit kívánja helyreigazítani és a keresztény világnézetet bemutatni. A kiadó így vall céljáról: „A keresztény (katolikus) önazonosság bemutatása közben nem támadunk, hanem hiteles tájékoztatásra törekszünk, annak tudatában, hogy nem elég megismerni és terjeszteni az igazságot, hanem meg is kell valósítani.”*

Néhány cím a sorozatból: *Igaz e, hogy ... a keresztények egésze vágyalom?*

„Igaz e, hogy ... közel van a világ vége? stb.

5.

A Teológiai zsebkönyvek egyik szerzője így teszi világossá a sorozat indításának okát:

„Amikor a sorozatunkban Isten misztériumának tárgyalásába fogtunk, teljes tudatában vagyunk az emberi szó elégtelenségének... mégiscsak arról érdemes igazán beszélni, amiről nem vagyunk képesek beszélni” (Nemeshegyi Péter S.J.)

6. *A Ferences források* Assisi Szent Ferenc műveit tartalmazza. A Fioretti Assisi Szent Ferenc *Virágoskert* c. műve már a XV. században ismertté vált. Stílusa és hangulata olyan ferences forrásá emelte, amely máig is Szent Ferenc szeretetét sugározza.

Az Agapé kiadó sorozatai között szerepel még a *Patrisztikus füzetek*; a *Kincsek az országból*, a nagyon népszerű *Életszentség Nagymesterei* c. sorozat, vagy a *Mai Írók és Gondolkodók* c. sorozat, amely a magyar kereszténység meghatáro-

ző személyiségeit mutatja be, pl. Prohászka Ottó kár író, teológus és filozófus, Dienes Valéria filozófus, műfordítót.

7. Az *Ünnepeink* c. sorozat fő mondanivalója szerint a hívő ember ünneplése Krisztuson keresztül Istenre irányul. Az Agapé kiadó ezzel a sorozattal segítséget kívánt nyújtani ahhoz, hogy az egyház ünnepeinek ne csak „külső” szemléltői legyünk, hanem részeseivé is váljunk.

Az Agapé kiadó nem felejtette el a gyerekeket sem. Nekik készült az *„Elbeszélések, mesék”* c. sorozat, vagy a *Bibliai Kifestők* c. sorozat

E sorozatokon kívül gyerekeknek szánt önálló könyveket is kiadnak, mint például a *Szendergő kis Jézus, Jézus feltámad, Lángoló Angyalka*, vagy *A mi kis testvérünk* c. könyveket.

Az ifjúság neveléséről a *Példakép – Védőszent* c. sorozat hősei gondoskodnak, akikre jellemző a nemes jellem, a küldetéstudat, az áldozatkészség és a szeretet. Itt találjuk Szent István király, Boldog Gizella, Árpád házi Szent Imre, Szent Gellért püspök és más szentek rövid életrajzát.

A legújabbban megjelent monográfiák közül érdemes megemlíteni a *Jézus* c. könyvet, Dante: *Pio atya* c. könyvét, Dué, A. – Laboa, J. M.: *A kereszténység történeti atlaszát* vagy Masini, Mario: *Mária, az imádkozó nő* c. művét.

Az Agapé kiadó elsősorban nyugati szerzők műveit adja ki, fordítja le, de azért magyar szerzők vallási témájú könyvei is szerepelnek a kiadó palettáján. Például:

Balogh Judit: A nulladik lépés

A szerző teológiatanár, aki rendkívül izgalmas témát dolgozott fel: választ próbált adni azokra a kérdésekre amelyeket a fiatalok tesznek fel a vallással

kapcsolatban, amelyek „benne vannak a levegőben”.

Szentmártoni Mihály: „A vallásoktatás akkordja: a hitoktatás technikája és akkordjai”.

Az alcím elárulja, hogy a könyv arra a kérdésre keresi a választ, hogy ki alkalmas a hitoktatásra és mi a hitoktató „mesterség titka?”

A szerző *Istenkeresésünk útjai* c. könyve pedig „módszeresen feltérképezi az életszentség útját és több állomásait.”

Rapcsányi László: Szent Péter széke fényben és árnyékban

Az ismert rádiós szerkesztő arról vall könyvében, hogy a hitélet és a kereszténység milyen szervesen összefonódik a világtörténelemmel.

Harmath Károly: Mozaikkockák

A szerző Vajdaságban élő ferences atya, a humor felől közelíti meg a katolikus létezés néhány megnyilvánulását. A könnyed stílus „titkos” szándéka: felfedeztetni és megszerettetni az olvasóval a kereszténység sokszínűségét. A szerző *A hit reményében* c. könyve pedig a Hitélet c. folyóiratban megjelent írásait tartalmazza.

Bozsóky Pál Gerő, Párizsban élő ferences szerzőnek több könyvét is kiadták az utóbbi időben: „*Magyarok útja a pogányságtól a kereszténységig*”; „*A Jeruzsálemi latin királyság*”, és a *Keresztes hadjáratok* c. műveket.

Aki szereti a katolikus sajtót, aki szeretne többet tudni, vagy választ kapni teológiával kapcsolatos kérdéseire, keresse az „Agapé” kiadványait.

Mind a szegedi, mind az újvidéki kiadó termékei megtalálhatók az Országos Széchényi könyvtár állományában.

Hargitai Gáborné

NAPILAPOK

HETILAPOK

HAVILAPOK

**IDŐSZAKI
KIADVÁNYOK**

TERJESZTŐK

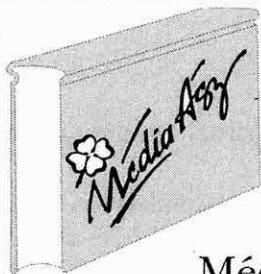
**TELEKOM-
MUNIKÁCIÓ**

**KÖZTERÜLETI
REKLÁMOK**

**ELADÁSHELYI
REKLÁMOK**

**KIÁLLÍTÁSOK ÉS
VÁSÁROK**

**ÜGYNÖKSÉGEK,
NYOMDÁK,
KIVITELEZŐK**

HIRDETÉSI ENCIKLOPÉDIA

**Média Hirdetési Árak és Szolgáltatások
25. kiadás 2004. október**

HAZÁNK EGYETLEN MÉDIA-ADATTÁRA
félévente bővítve és aktualizálva

KÖNNYEN KEZELHETŐEN

900 oldalon több mint 4000 média adatai
10 tartalomjegyzék és 4 regiszter segítségével

ÁTFOGÓAN

médiaadatok + média-adatbanki jelentések
kivitelezők minden szakterületről
szövetségek és újságírók részletes adatai

BARÁTSÁGOS ÁRON

könyv 1 Ft-os médiánkénti áron
CD 0,5 Ft-os médiánkénti áron
ingyenes faxbanki és felvilágosítási lehetőségek

Megrendelhető

S&S Karakter Kft.® • 1055 Bp. Honvéd u. 40.

Telefon: 302-7288, 301-0239 Fax: 475-0803

E-mail: iroda@mediaasz.hu